

К.Ю. Величко, канд. екон. наук, доц. (*ХНЕУ ім. С. Кузнеця, Харків*)

К.О. Толук (*ХНЕУ ім. С. Кузнеця, Харків*)

ЕКОЛОГІЧНА КРИЗА ЯК НАЙБІЛЬШИЙ ВИКЛИК СВІТОВІЙ БЕЗПЕЦІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Екологічні проблеми мають сьогодні вже набуває форму екологічної кризи, що у сучасному глобалізованому просторі спричиняє трансформації міжнародні економічні відносини, змінюючи або посилюючи взаємодію суб'єктів. Існуючі підходи до осмислення перспектив людства все більше розглядаються з точки зору екологічної безпеки. А саме визначення поняття «екологічної безпеки» набуває все більш всеосяжного та багатоаспектного наукового значення, одночасно детермінуючи та інтегруючи політичні, економічні, правові, інформаційні, інноваційні, ідеологічні та культурні процеси. Екологічні проблеми виникли не сьогодні і не вчора. Науково доведено, що початок третього тисячоліття характеризується глобальною екологічною кризою. Різні аспекти екологічної безпеки та наслідків екологічних проблем висвітлено у наукових працях: Дж. Макнейла, А.В. Бохана, Т.П. Галушкіної, Б.М. Данилишина, В.С. Кравціва, Л.Г. Мельника, В.В. Сабадаша, І.М. Синякевича, Т.Ю. Туниці, Є.А. Єрасової, М.М. Лебедевої, В.М. Морозової та ін.

Визнання екологічних проблем та необхідності їх вирішення на світовому рівні відбулося ще після прийняття у грудні 1962 р. на XVII сесії Генеральної Асамблеї ООН резолюції «Економічний розвиток і охорона природи» та виступу у 1969р. Генсека ООН з доповіддю щодо впливу людини на навколишнє природне середовище. А у червні 1972р. у Стокгольмі відбулася міжнародна конференція під егідою ООН, яка визнала важливість цієї проблеми. Сьогодні, глобальна екологічна криза, а точніше реальна можливість небезпеки екологічної катастрофи дедалі більше визнається на державних та міжнародному рівнях. Прискорення економічного та науково-технічного розвитку в окремих регіонах світу наприкінці ХХ ст. спричинило появу центрів стабілізації та дестабілізації навколишнього природного середовища. До центрів дестабілізації належать Північноамериканський (США, частково Канада і Мексика), Європейський (країни Західної, Центральної і Східної Європи, також європейської частини Росії) та Азійський (Китай, Індія, Японія, Корейський півострів, Малайзія, Індонезія, Філіппіни). До центрів стабілізації належать північна частина Європи (країни Скандинавії, північ європейської частини Росії) та Азії

(Західний, Східний Сибір, Далекий Схід, крім південних районів), північ Канади, Аляска, Південна Америка (басейн Амазонки та прилягаючі території), Австралія (крім східної і південної частини) і Світовий океан [1, с.13].

Взагалі, до ключових форм міжнародного співробітництва в галузі охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання природних ресурсів, екологічної безпеки належать: парламентське співробітництво держав з метою розв'язання глобальних і регіональних екологічних проблем, спільного використання універсальних, багатонаціональних та транскордонних природних об'єктів, взаємодія урядів для реалізації міжнародних екологічних програм і проектів; співробітництво окремих країн з міжнародними природоохоронними організаціями для координації спільного проведення природоохоронних заходів; міжнародно-правове співробітництво країн з метою вироблення спільних підходів до розв'язання екологічних проблем і раціонального природо-користування, а також попередження та ліквідації негативних наслідків антропогенного впливу на природне довкілля; створення спеціальних міжнародних природоохоронних організацій; організація та проведення міжнародних конференцій, форумів з питань охорони навколишнього природного середовища; обмін досвідом, технологіями, знаннями та інформацією в галузі охорони навколишнього природного середовища та раціонального природокористування; залучення громадськості, громадських організацій та бізнесових структур до міжнародного екологічного співробітництва. Проте, незважаючи на такий вагомий перелік форм, їх ефективність є доволі низькою та не знижує ризики екологічної катастрофи як виду глобальної проблеми людства.

Неможливо не зазначати вплив нової глобальної проблеми людства, а саме пандемії коронавірусу на екологічну складову. Пандемія китайського коронавірусу торкнулася практично усіх країн світу, занурила світову та національні економіки у глибоку кризу. Таким жахливим способом природа нагадала людству про крихкість ілюзії «економічного зростання». І продемонструвала уразливість до більшості чинників навколишнього середовища.[2] Поширення пандемії коронавірусу спричинило зміну поведінкової моделі споживання. Тобто економічне зростання не є на сьогодні пріоритетом. На думку екологині Ю. Маклюк «сповільнення економічної діяльності внаслідок епідемії – це серйозний виклик для охорони довкілля. Але й це можливість. Розвиток таких проектів, як поновлювальна енергетика та стале сільське і лісове господарство, не тільки зменшують шкоду для довкілля, а й створюють більше робочих місць». [2]

Таким чином, для реалізації концепції сталого розвитку та

майбутнього процвітання людської цивілізації, об'єктивно необхідною є екологізація усіх видів і форм міжнародних відносин, що вимагає запровадження на міжнародному рівні системи ефективного управління, яка функціонуватиме на основі екологічного імперативу. Розв'язання сучасних екологічних проблем можливе тільки в умовах широкого й активного міжнародного співробітництва всіх держав у цій сфері.

Вдосконалення міжнародного співробітництва у галузі екологізації економіки, екологізації освіти, екологічного права та екологічної політики. Нові аспекти наукового концепту екологічної безпеки обумовлюють важливість реалізації прогресивної взаємодії суб'єктів міжнародних економічних відносин в інтересах: створення ефективних механізмів екологічної безпеки та відповідальності, гарантування захисту країн від екологічної агресії та експансіонізму; упередження виникнення нових видів екологічних загроз у просторі та часі; розвитку міжнародної кооперації в сфері екологічної та природоохоронної діяльності; впровадження екотехнологій, оптимізації структури експорту та імпорту країн з урахуванням екологічних ефектів міжнародної лібералізації.

Інформаційні джерела:

1. Бохан А.В. Идеи глобального эволюционизма в понимании экологической безопасности. Научный обзор. 2014. № 2. С. 13–21.

2. Не паніка, а здоровий глузд. Чому карантин – можливість навчитися жити екологічно. Коронавірус рятує нас від глобального потепління? Як пов'язані карантин і довкілля. URL: <https://www.the-village.com.ua/village/city/eco/295669-yak-koronavirus-vplivae-na-ekologiyu>

УДК 3 27 .73.477.

К.Ю. Величко, канд. екон. наук, доц. (*ХНЕУ ім. С. Кузнеця, Харків*)

А.В. Холодна (*ХНЕУ ім. С. Кузнеця, Харків*)

ПОГЛИБЛЕННЯ ВЗАЄМОВІДНОСИН УКРАЇНИ ТА США ЯК ЧИННИКА СТАБІЛІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Сполучені Штати Америки є лідером у сучасній системі міжнародних економічних відносин. Саме з цієї точки зору партнерство з США вкрай важливо для нашої держави. Серед головних напрямків стратегічного партнерства України можна виділити економічну, політичну та військову сфери. Зокрема Україна проводить політику